

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA
GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI
YIL 9, EKİM 2023

Prof. Dr. Nuran ÖZLÜK

*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Bolu/TÜRKİYE
nuranozluk@yahoo.com
ORCID *

**ÜÇ RÖPORTAJDA ÂŞIK
VEYSEL'İN LİSANINDAN
HAYATI VE SANATI**

WITH AŞIK VEYSEL'S EXPRESSION
HIS LIFE AND ART IN THREE
INTERVIEWS

Makale Türü: Araştırma Makalesi	Article Information: Research Article
Yükleme Tarihi: 22.02.2023	Received Date: 22.02.2023
Kabul Tarihi: 05.07.2023	Accepted Date: 05.07.2023
Yayımlanma Tarihi: 01.10.2023	Date Published: 01.10.2023

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atıf/Citation

Özlük, Nuran, "Üç Röportajda Âşık Veysel'in Lisanından Hayatı ve Sanatı", *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]*, Âşık Veysel Hatrasına Gelenek ve Edebiyat Özel Sayısı, Ekim 2023, s. 1-20.

Özlük, Nuran, "With Aşık Veysel's Expression His Life and Art in Three Interviews", *Hikmet-Journal of Academic Literature*, Tradition and Literature Special Issue in Memory of Aşık Veysel, September 2023, p. 1-20.

[10.28981/hikmet.1255148](https://doi.org/10.28981/hikmet.1255148)

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA
GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI
YIL 9, EKİM 2023

Prof. Dr. Nuran ÖZLÜK

ÜÇ RÖPORTAJDA ÂŞIK VEYSEL'İN LİSANINDAN HAYATI VE SANATI

WITH ÂŞIK VEYSEL'S EXPRESSION HIS LIFE AND ART IN THREE INTERVIEWS

ÖZ

Türk edebiyatı tarihinde hakkında en çok çalışma yapılan saz şairlerinden biri Âşık Veysel Şatıroğlu'dur. Ozanla ilgili söz konusu çalışmalardan özellikle Âşık Veysel'in hayatına ve sanatına ait bilgilerin büyük bir kısmının temelinin kendisi ile yapılan röportaj ve mülakatlar oluşturmaktadır. Bu görüşmelerden bazılarının daha çok müracaat edilirken bazıları rağbet görmemiştir. Hâlbuki görüşmelerde hem muhabirin izlenimi, yorumu hem Âşık Veysel'in hâli, tavrı ve cevaplarının direkt olarak aktarılması önemlidir. Ayrıca çeşitli görüşmelerde Âşık Veysel'in aynı soruya birbirinden farklı cevap verdiği düşünüldüğünde bütün görüşmelerin gözden geçirilmesinin gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Mezkûr sebeplerle bu çalışmada nadiren söz konusu edilen üç röportajı fotoğraflarıyla birlikte okuyucuların ve araştırmacıların dikkatlerine sunduk.

Anahtar Kelimeler: Âşık Veysel Şatıroğlu, Röportaj, Yedigün Mecmuası, Zafer Gazetesi.

ABSTRACT

One of the most studied bards in the history of Turkish literature is Âşık Veysel Şatıroğlu. Interviews with him form the basis of most of the information about his life and art from these works. While some of these interviews were used more frequently, some of them were not popular. However, it is important to directly convey both the reporter's impression and comment and Âşık Veysel's state, attitude and answers in the interviews. In addition, considering that Âşık Veysel gave different answers to the same question in various interviews, the necessity of reviewing all the interviews also emerges. For the reasons mentioned, we have brought to the attention of readers and researchers three interviews with photos that are rarely mentioned in this study.

Keywords: Âşık Veysel Şatıroğlu, Interview, Yedigün Magazine, Zafer Newspaper.

Giriş

Âşık Veysel’in hayatı, eserleri hakkında pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda devrin periyodiklerinde; radyo ve televizyon programlarında Veysel’le ilgili haberlerden, yüz yüze görüşmelerden de yararlanılmıştır.

Ozan hakkında kaleme alınan kitaplarda, makalelerde, hazırlanan bibliyografyalarda; Âşık Veysel ile yapılan radyo ve televizyon programı, gazete ve dergilerde mülakat-röportajlardan ön plana çıkarılanlardan bazıları *Cumhuriyet*’te “Halk Musikisinin Seyyar Radyosu: Âşık Âmâ En Büyük Emelini Anlatıyor” (1937, 5), *Türk Folklor Araştırmaları*’nda İhsan Hınçer’in “Şarkışlalı Âşık Veysel” (1950, 237-239), *Türk Sanatı*’nda Şakir Palancıoğlu’nun “Âşık Veysel’le Bir Konuşma” (1953, 11), *Varlık*’ta Mustafa Baydar’ın “Âşık Veysel Anlatıyor” (1959, 14-15), *Çağrı*’da Feyzi Halıcı’nın “Âşık Veysel’le Konuşma” (1959, 8-9), TRT Ankara Radyosu’nda Rıdvan Çongur’un (1964, e-program; Bakiler, 1989: 11), TRT’de Erdoğan Alkan’ın (1969, e-program) yayınları, *Milliyet*’te Arda Uskan’ın “Yüzyılın En Büyük Saz Şairi Âşık Veysel Anlatıyor: Uzun İnce Bir Yoldayım” (1969, 5), *Yeni Ortam*’da Mustafa Ekmekçi’nin “Âşık Veysel’le Konuşmalar” (1973, 6), ozan hastanede yatarken yapılan ve öldüğü gün TRT Radyolarında yayımlanan görüşmedir (Özürküt, e-yazı).

Mezkûr görüşmelerden/yayınlarından bazıları araştırmacılar tarafından tamamen esere eklenmiş, birçoğu ise kısmen alıntılanarak ya da özetlenerek verilmiştir.

Bunların görüşmeyi gerçekleştiren kişilerin yorumlarıyla birlikte tam metin şeklinde yayımlanması, Âşık Veysel’in sorulara verdiği cevaplarda kullanmayı tercih ettiği kelimeleri; duruşu, olaylara yaklaşımı, hayat karşısında takındığı tavrı vb. unsurları daha açık ve net görmemizi, farklı görüşmelerde aynı sorulara verdiği farklı yanıtları da karşılaştırma imkânı sağlayacaktır. Bu sebeple yukarıda isimlerine yer verdiğimiz isimlerin dışında kalan üç röportajı bu çalışmada yayımlayacağız.

Söz konusu röportajlardan ilki 8 Nisan 1936 yılında *Yedigün* mecmuasında N. Eröz’ün “Saz Şairleri”, ikincisi 14 Nisan 1949’da yine *Yedigün*’de Emin Karakuş’un “Halk Saz Şairi Âşık Veysel” ve üçüncüsü 24 Şubat 1950’de *Zafer*’de Suat Taşer’in “Âşık Veysel ile Bir Konuşma”dır.

Saz Şairleri

Halkın içinden yetişen eski saz şairleri hemen hemen ortadan silindiler. Artık ellerindeki sazlarla diyar diyar dolaşan âşıklara rastlamıyoruz. Bu saz şairleri arasında başlı başına bir kıymet olanlar da vardı. İşte İzmir muhabirimizin bu röportajında size tanıttığı Âşık Veysel, bu saz şairlerinin son örneklerindedir.

Mimar Bay Necmettin’in şark odasının kapısına geldiğim zaman durakladım... İçeride derin bir sessizlik var... Yalnız çok içli bir ses, tane tane, ve kendine mahsus bir ifade ile, konuşuyor:

— Atatürk’ü herkes gördü, görmeyenler resminden tanıdı, Tanrı’nın benden geri aldığı his beni kurtarıcımı tanımaktan yoksun etti. Ankara’da iken çok yalvardım... “Göremiyorum bari sesini işiteyim... Ben de sesinden tanıyayım” dedim... Olmadı.

Âşık Veysel ile Âşık İbrahim İzmirde Mimar Necmettinin köşesinde...

Ses susmuş, herkes bu duygulu, temiz kalbin, candan, masum şikâyetiyle hislenmiş, müteessir olmuşlardı. Kapıdan âdeta korka korka girdim. Mimarın beni karşılayışından, içeriye yeni birisinin girdiğini anlayan bu sesinin sahibi kalktı, iki elini boşluğa uzatarak, bekledi. Elimi iki eli arasında sıkarken:

— Evvelce görüşmüş mü idik? Diye sordu.

— Hayır, dediler, Yedigün için sizinle görüşmeye gelmiş.

Durdu... İçini çekti. Takdir edilmeye alışmamış bir iç duygusu ile ümitsiz:

— Değer mi?.. Biz uşaklar... Dedi, devam edemedi.

Bu ses, saz şairlerinden Âşık Veysel’in, iki gözü görmeyen, kendi kendine yetişmiş, belki de yurdun bir köşesinde dilediği kadar gelişmeye meydan bulamayarak sönüp hâliyle kalmış kimsesiz bir istidadın sesi... Yanı başında “benim gözüm” dediği arkadaşı Âşık İbrahim... Şark odasının şark köşesinde şarkın henüz tanınmayan bu iki temiz Türk sanatkârı âdeta sinmiş bir hâlde idiler. Âşık İbrahim:

— Bize de cumhuriyet kucağını açtı, Halkevleri yardım ellerini uzattılar... Diyor ve hâline şükredenlerin masum tavrını takınarak derin bir tevekkülle boynunu büküyordu...

Bir sessizlik... Âşıklar susuyor... Diğerleri onların tesiri altında... Veysel’in çok cana yakın temiz âşık sesi başlıyor:

— Bize yaraşık olmadığımız değeri veren, yanık yüreğimize su serpen kimseleri görebilmek özlemi, bilemezsiniz, ne kuvvetli bir arzudur.

İbrahim’e dönüyor:

— Sen, benim gözüm, benim için de gör, benim için de bak... Bol bol. Diyor. Yine susuyor, susturuyor... Düşünüyor, düşündürüyor ve devam ediyor:

— Geçen sene bu evde bir sabunla elimi yıkamıştım... Kokuyordu... Bu koku güzeldi... Bu güzel kokan şey çirkin olamazdı... Şüphesiz o da güzeldi. Ne yapayım ki yalnız koklayabiliyordum, göremezdim ki... Dayanamadım, bu sabunlardan istedim. Sağ olsunlar verdiler... Bütün sene kokladım ve bu kokudan duyulanarak burasını hatırladım.

Son saz şairlerinden âşık Veyssel

Yine ses duruyor. Veysel âşıktı, hem kuvvetli bir özleyişle tam bir âşık. Neye?.. Bütün tabiata, her şeye... Her güzel şeye veyahut güzel sandığı her şeye...

— Kaç yaşındasın? Dedim. Düşündü:

— Ben otuz dokuz yaşındayım, İbrahim benden iki yaş büyüktür, benim halamın oğludur.

Görünüşte Veyssel daha yaşlı hissini veriyor. Kendisini söyletmek, içini okumak için biraz duygularına dokunmak icap ediyordu. Belliydi ki bu kalp, çok içli, baştan başa duygu ile yoğrulmuş bir şiir yuvasıdır. Taşmak için vesile arıyor fakat çekiniyor, bir tereddüt devresi geçirdiği hissediliyordu. Mimar:

— Veyssel, sen daha yaşlı görünüyorsun. Dedi.

Bu söz onu düşündürdü, acı bir gülüş dudaklarında belirdi, içini çekti, yerinde düzelerek daima önüne eğilmiş duran başını kaldırdı, kapalı gözlerini sesin geldiği tarafa çevirdi:

— Bizim küçük bir bahçemiz var... Ben onu çok severim, diye başladı, bir an durdu, bahçesini hafızasında canlandırır gibi bir tavır takınarak devam etti:

— Çiçeklerimi el yordamı ile yoklayarak bakarım... Beni görmeye gelen konuklarıma kendi elimle, çiçek olsun, meyve olsun, koparıp ikram etmesine bayılırım...

Bu, soruya cevap değildi... Kendi kendine lafı değiştirdi, galiba diye düşünüyordum: Çok içten dinleterek söylüyordu:

— Elim toprak üzerinde dolaşırken ağaçtan düşen meyvelere dokundukça içim sızlar, “İşte Tanrı’nın özürlü bir mahluku daha” derim... Bunlar marazlıdır... Dayanamazlar ağaçlarında, çabuk ererler ve vaktinden evvel de böyle düşerler. İnsanlar da böyledir, dertli olanlar çabuk kocarlar.

Cevap, hepimizi hayretlere düşürdü, takdirle kendisini süzerken işlenmediği için söndüğü açıkça belli olan bu istidat iskeletine acıdık. İçin için yanıyordu.

— Şair seni üzüyoruz... Biraz çalsan... Dedim.

— Yok yok bırakın söyleyeyim. Yalnız dinleyin, bıktırmayayım, başımızı ağrıtmayayım da... Sonra çalarım...

Artık dinliyoruz:

— Yedi yaşına kadar benim gözlerim açıktı... Ben dünyayı hâlâ o çocukluk duyguları ile tanırım... Nereden başlayayım bilmem ki... Benim hayatım bir romandır... Doğuşum bile gülünç... Ben Şarkışla’nın Sivrialan köyünde Abdullah’ın bostanında doğmuşum... Anam pazardan gelirken yolda ağrısı tutmuş, ancak bir bostana girebilecek vakit bulmuş. Siyah üzüm tanesi gibi çok güzel gözlerim herkesi hayrete düşürmüştü... Beni çok severler, daha üç dört yaşında iken söyletirlermiş. Yedi yaşında iken anam yeni yaptığı bir entariyi giydirmiş sokağa salıvermiş. O gün oynarken ayağım kaymış çamura düşerek ağlaya ağlaya eve dönmüşüm... Tam üç ay yatmışım... İşte bu çiçek hastalığı sol gözümü almış, sağ gözümle de yalnız ışığı görebiliyordum... Artık o zamanları ben de hatırlıyorum... İnsan acıyı unutamıyor. Bana kör diyecekler diye yüreğim sızlar, o acı ile, dertli koşmaları beller ve söyler ve için için de yanar, tutuşurdun. Bir gün köye (kırlangıç uşakları) gelmişti, bunlar göz açarlarmış... Babam beni de gösterdi. “Mademki ışığı görüyor, Sivas’a getirin, biz onu açarız” dediler.

Âşık bir iç çekişi ile durdu, dalar gibi, düşündü. Hepimizin merakı uyanmıştı, içimden “Sivas’a gidemedi galiba... Zavallı nasıl gitsin... Köyden Sivas’a gitmek... Kapalı bir göz açtırmak... Ne ile?.. Nasıl?.. Gitseydi kapalı kalırmıydı?.. Diye düşünürken dayanamadım:

— Sivas’a gidemediniz mi âşık?.. Dedim

— Gitmedik... Çünkü hacet kalmadı... Alnımın yazısı böyle imiş... Gidecektik... Gitmeden birkaç gün evvel ineğimize ot veriyordum, başını oynatırken boynuzunun ucuyla tam yerine dürttü...

İçini derin derin çekti pek sönük bir ses soluk gibi:

— O da aktı... Sağ gözümü de bu ineğin boynuzu aldı...

Odada bir Tanrı evi sessizliği vardı, kimse kımıldamıyordu. Âşık mendiliyle yüzünü sildi... Terlemişti... İçinden ağlamış, çıkamayan gözyaşlarını

tekrar içine gömmüş gibiydi. Âşık İbrahim arkadaşının eline bir sigara tutuşturdu, yaktı, kendi sigarasından da derin bir nefes çektikten sonra:

— Derdi yalnız bu kadar olsaydı öpüp de başına kordu. Dedi. Veysel başını sallayarak:

— Evet
olduktan sonra
çaresiz... Bu dağlı yürek
nelere dayanmadı ki...
Evlendim yine dirlik
görmedim... Sevdim...
Çok... Esasen âşık
doğmuştum... Karımın
güzel olduğunu
söylerlerdi... Fakat
(âdemoğlu namert olur)
derler, ya âdemkızı ne
olur? Onu dememişler...
Bir oğlum oldu... Bir
gece anası emzirirken
üstünde uyuyakalmış...
O uğursuz günün
seherinde beni telaşla
uyandırdılar “Çocuk
solumuyor” dediler.
Yatağımdan fırladım,
elimi ağzına tutarak

— Bu dağlı yürek nelere dayanmadı ki... Sevdim, ama... Çok sevdim... Zaten anamdan âşık doğmuştum!...

baktım... Nasıl solusun ki?.. Dikkatsiz ana o soluğu kesmiş oğlunun katili olmuştu. Neden sonra bir kızım oldu... Bir akşam ezanı yorgun argın eve gelmiş köşeye uzanmıştım... Dalmışım... Çocuk sesiyle uyandım... Çocuk böğrümün üstünde duruyordu... Ağlamaktan bunalır bir hâlde idi... İyi ki uykum arasında ben de dönmedim, onun katili de ben olacaktım... Meraklandım, seslendim anasına... Ses çıkmadı... Çıkayım bakayım dedim, kapı dışardan kapanmıştı. Aradım, evi... Anasının evini... Bütün köyü... Yoktu... Sonra anladım ki sevgilisi varmış, onunla kaçmış... Yavrusunu, süt kuzusunu bırakarak...

Onu seviyordum... Yana yana henüz süttten kesilmeyen çocuğumu tam iki sene bağrımda sallayarak, yürekte doğan koşmaları ninni diye söyleyerek baktım. Kimselerin yüzüne çıkamaz olmuştu... Köy bana zindan olmuştu. Silaya çıkmak istedim. Kivramın¹ oğlu “İlle gitme” diye yalvardı, kardeşim iki

¹ Bazı kelimeleri manaları:

Kırlangıç uşakları: Diplomasız doktorluk edenlerdenmiş

Kivra: Sünnet olurken çocuğu tutan adama derler ve aşağı yukarı akrabadan üstün sayılmış. (Sağdıç) gibi.

Kırcılı: Dağınık dolu şeklinde karla dolu arası bir şeymiş.

gözü iki çeşme ağladı... Onları kıramadım... İşte o zaman ben tam içli, dertli oldum... Her gün yavrumu bağırma basıyor:

Yastadır, ey deli gönül yastadır,
Gelir deyi kulaklarım sestedir,
Çise düşer zülüflerin ısladır,
Var git duman şu yaylanın üstünden.

Duman senin çürük işin bitmez mi?
Poyraz vurup bir tarafa gitmez mi?
Benim eski derdim bana yetmez mi?
Var git duman şu yaylanın üstünden.

Duman senin pare pare karın var,
Şu benim gönlümde ah u zarım var,
Benim o yaylada nazlı yârim var,
Var git duman şu yaylanın üstünden.

Yayla seni yaylamadım yâr ilen
Geçiyor günlerim ah u zar ilen
Kırcılı boranlı pare kar ilen
Var git duman şu yaylanın üstünden.

Diye inliyordum. Bu çocuğun da. İnsan sütüne hasret, bir gün gözlerini yumuverdi... Ana sütü yerine baba yaşıyla beslenen çocuk yaşar mı hiç?

Böylece yapayalnız kalınca artık dayanamadım, değneğimle ekmek kesemi hazırladım, gözüm Âşık İbrahim’le tutum yolu... Diyar diyar bağırma taş basarak gezdim...

Sustu... Bir tek söz söylemeden, içli bir arzu ile sazını eline aldı...

Yastadır ey deli gönül yastadır.

dan başlayarak çaldı, söyledi, söyledi çaldı... Artık o, dünyada kendisine sadık ve vefakâr kalmış ve kalacak yegâne dostuna kavuşmuştu... (Eröz, 1936, 11-12, 23)

Çise: Çiğ gibi bir şeymiş. (N.E.)

هڪمهت - Hikmet - هڪمهت

HİKMET - AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ [JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]

ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI

YIL 9, EKİM 2023

ISSN: 2458 - 8636

Halk Saz Şairi Âşık Veysel

Halk saz şairi, Sivaslı meşhur Âşık Veysel ile karşı karşıya oturmuş konuşuyoruz. Onun:

Mecnun’um, Leyla’mı gördüm, bir kere de baktı geçti

Ne sordum, ne söyledi, kaşlarını yıktı geçti²

şarkısını plaktan, Ankara Radyosu’nda verdiği konserlerden her hâlde dinlemiş olacaksınız. Bundan daha güzellerini söyleyen ve bunlara güzel besteler bağlayarak okuyan iki gözü kör Âşık Veysel hayatını anlatıyor. Ağır ağır, düşünerek, sözlerini tartarak konuşuyor. Gözleri görmüyor ama, her şeyi görüyor ve biliyormuş gibi bir hâli var. Nükteyi seviyor. Sözü ile, sazı ile kendisini dinlemek isteyenlere hoşça vakitler geçiriyor. Zeki bir adam olduğu her hâlden ve hareketinden belli. Anlatmaya başladı:

Sivaslı meşhur halk şairi Âşık Veysel sazı ile bu hâle.

— Şarkışla’nun Akça bucağına bağlı Sivrialan köyünde doğdum. Doğumum bir hayli tuhaftır: Anam rahmetli, mal, davar sahibi biriymiş. Günlerden biri, harman sonu. Davar sağmak için yaylaya gitmiş. Yolda gelirken vakit tamam olmuş, beni doğurmuş. Orada bulunan kadınlar beni çarşafa sarıyorlar, köye getiriyorlar:

Sordum:

— Annenden böyle gözlerin görmez olarak mı dünyaya geldin?

Bu sualimin onda iyi bir tesir yaratmadığını gördüm. Bu mevzua hiç dokunmak istemiyormuş gibi durdu; yüzü buruştu. Görmeyen gözlerini sanki bana dikmiş: “Soracak başka bir şey bulamadın mı?..” der gibi olmuştu. Cevap verdi:

— Hayır, dedi. Çiçek hastalığı beni bu hâle koydu. Bu çok acı bir şey...

Ben daha fazla dayanamadım:

— Şimdi bu eski dertlerinin deprenmesini ben de arzu etmezdim ama, dedim, bir defa ağızımdan çıktı.

Âşık Veysel başını kaldırdı. “Bir şey değil...” gibi bir hareketle:

² Bu şiirin güftesi İzzetî isminde bir şairin, bestesi de Âşık Veysel’indir. (E. K.)

— Yok, yok, dedi. Bu benim için artık mühim bir şey değil. Dayandık, alıştık. İnsan dayanınca nelere alışmıyor ki... Yalnız anlatacağım şeyler sizi müteessir etmesin, diye düşündüm de. Mademki arzu ettiniz, anlatayım: Yedi yaşında idim; günlerden bir gün; anam bana köylü usulü bir entari dikmişti. Entariyi giydim; sevinç içindeydim. Anamın amcasının karısı Muhsine Hanım beni çok severdi. Yeni entari sırtımda olduğu hâlde ona koştum. Kadıncağız beni öptü, sevdi: “Entarin ne güzel olmuş!..” dedi. Biraz sonra kalktım, eve geliyordum. Mevsim kış, etraf kar, çamur, perişan bir hâldeydi. Sokakta birdenbire ayağım kaydı. Upuzun bir şekilde arkaüstü çamura uzandım. Ağlayarak kalktım, eve geldim. Fazla üşümüştüm de. Beni soydular, yatırdılar. Yatış o yatış oldu. Çiçek hastalığına tutulmuşum.

Âşık Veysel burada biraz durdu. Elindeki köylü sigarasından derin bir nefes çekti. Sözlerine şöyle devam etti:

— Çiçek hastalığı kör eder, çopur eder, topal eder. Beni de yakaladı, hem kör, hem çopur etti. Üç kadar yattım. Çiçek söndü. Sol gözümde çiçek beni diye bir şey çıktı. Bir müddet sonra bu gözüm deşildi, aktı. Sağ gözüme de bir perde indi. Fakat bu gözümle ışığı görebiliyordum. Birkaç sene sonra, bizde “kırlangıç uşağı” derler, doktorlar geldi, babam beni bunlara gösterdi. Sağ gözümün ışığı gördüğünü söyleyince doktorlar: “O hâlde gözdeki bu perdeyi kaldırırız...” dediler. Sevinmiş, gözüm etrafı görecektir diye âdeta deliye dönmüştüm. Fakat felek nasip etmedi.

Yine o günlerde idi. Bir gün babamla beraber ahıra girdik. Babam mallara saman verecekti. Ben de yemliği temizliyordum. Kolumu uzattım, yanımda duran inek birdenbire ürktü, başının bir hareketiyle boynuzunu sağ gözümün üzerine indirdi. O gözüm de aktı: Artık iki gözüm birden kör olmuştu.

Âşık Veysel’in bu acıklı hikâyesini sessiz sedasız dinliyordum. O cebinden çıkardığı mendili ile kör gözlerini sildi. Elleriyle sigara tablasında yanarak kül olmuş olan sigarasını aradı, buldu. Bittiğini anlayınca bir köylü sigarası daha yaktı. Bir iki dakika böylece sessiz geçti. Âşık Veysel’i teselli etmek, bir şeyler söylemek istiyordum. Fakat o, daha evvel davrandı:

— Bazı kimseler bu hâl, bir dikkatsizlik neticesi meydana geldi, diyorlar; bazıları ise mukadderat diyorlar. Ben ikincisine inanıyorum; mukadderat deyip geçiyorum. Dedi.

Mevzuu değiştirmek istedim:

— Saza nasıl başladın? Diye sordum. Âşık başını kaldırdı:

— Buna da gözlerim sebep oldu, gözlerim kör olunca yapacak iş kalmamıştı. Bütün hane halkı sessiz, sessiz bu zavallı hâlime ağlıyor, içlerini çekerek, gözyaşı döküyorlardı. Ben bunları görmüyor, işitmiyor, fakat hissediyordum. Bir gün babam bana bir saz getirdi. Bununla oynayıp avunmamı söyledi. Elime sazı aldım. Beceremedim:

— Kimse ders verdi mi?

— Verdi. Köyümüzde Molla Hüseyin adında biri vardı; Allah rahmet eylesin, öldü. Bu adamcağız, şuradan şu ses çıkar, buradan bu ses çıkar, diyerek ilk dersi verdi. Sazım kopar, tutkallar; telleri kopar, bağlardı. Daha sonra şöyle böyle derken, usta âşıkların şarkılarını da çalmaya başladım.

— İlk eserini ne zaman yaptın?

— Cumhuriyetin onuncu yıldönümünde “Gazi’ye Methiye” adında bir şiir söyledim. Bunu hem besteledim, hem de sazla okudum. Beni tanıyanlar, evvela bu şiirimden tanıdılar. O sıralarda İbrahim Tut adında bir arkadaşım vardı. Onunla Sivas’tan Ankara’ya hareket ettik. Yolculuğumuz tam üç ay sürdü. Şehirden şehire, köyden köye, okuya okuya, Ankara’ya vardık. Birkaç gün gezip dolaştıktan sonra bir gün beni Halkevi’ne götürdüler. Orada saz çalıp şarkılar okudum. Biraz para, biraz da üst baş verdiler. Memlekete döndük...

Sordum:

— Âşık hiç evlendin mi??.. Cevap verdi:

— Hem de iki defa. Şimdi altı çocuk sahibiyim.

— Çocuklar ne ile geçiniyorlar?

— Rençperlik ediyorlar. Toprak işi ile uğraşıyorlar.

— Senin gibi saza, söze meraklı olanı var mı?

— Hemen hepsinin sesi güzeldir. Kaval, davul, zurna çalarlar.

— Köyünden ayrılalı çok oldu mu?

— Üç ay kadar oldu. İlkbaharda dönmek istiyorum.

— Her sene böyle seyahatlere çıkar mısın?

— Aşağı yukarı her sene. Uğradığım yerlerde saz çalar, birkaç kuruş toplar, dönerim.

— Bir şey daha soracağım; hayatta seni çok üzen ve sevindiren şeyler nedir?

Veysel’in yüzü yine bir anaför gibi karıştı. Ağır ağır dedi ki:

— Hayatta göz kaybetmek, bütün hayatını kaybetmek demektir. Bunu düşünmemek elden gelmiyor. Fakat ben yavaş yavaş ona alıştım. Artık bunu da düşünmez oldum. Şimdi ara sıra “Işığı tutun”, “Kör müyüm yahu!..” gibi sözlerle alay bile ediyorum. İş bir defa başa gelmesin. Geline, insan o vakit alışır ve ahlaklaşır.

— Peki... En çok niye sevindin?

Veysel hemen şu cevabı verdi:

— En büyük hüsrânım, en büyük zevkim oldu: Gözlerim görseydi, ne adım, ne sanım belli olacak ne geldiğimden, ne de gittiğimden kimse haberdar olacaktı; köyde rençperlik ederek, geçinip gidecektim. Allah onu öyle yaptı ise, bunu da böyle yaptı. Kendimi saza, şiire verdim; etrafa tanıttım. Şimdi birçok yerlerde beni arayan soran var. En büyük zevkim sizleri tanımak oldu...

Bu izahattan sonra onu daha fazla yormak istemedim. Veysel, yanındaki arkadaşı Küçük Veysel’e sazını vermesini söyledi. “Hayatım” adlı bir şarkı okudu. Hüzün ve teessür ifade eden bu şarkıda bakın ne diyor.

Genç yaşımda felek vurdu başıma

Aldırdım elimden iki gözümü

Yeni değmiş idim yedi yaşıma

Kaybettim baharımı, kışımı

İçli bir adam. Tatlı ses, köylü ifadesi ile bu şiirini baştan sonuna kadar okudu. Şiirindeki güzellik, sesindeki tatlılık yanında sazına hâkim oluşu da bilhassa nazar-ı dikkati çekiyordu. Okumaya devam etti:

Üç yüz onda gelmiş idim cihana

Dünyaya bakmadım ben kana kana

Kader böyle imiş çiçek bahane

Üç kalem kara yazmış yazımı

*

Veysel der, dünyaya ben niye geldim?

Her zaman ağladım, ne zaman güldüm?

Gönlüme teselli kendimde buldum

Sabır ile teskin ettim özümü

Okuduğu her şarkının bir izahı var. Şarkıya başlamadan evvel, hangi hadiseden mülhem olduğunu kısaca anlatıyor, ondan sonra okumaya ve çalmaya başlıyor.

Birçok şarkılar okudu. Bunların içinde kendi eserleri büyük bir hususiyet arz ediyordu. “Toprak”, “Kızılmak”, “Derdimi Dökersem” şarkıları o kadar güzel ki, bunları burada anlatmaya maalesef imkân yoktur. Hele “Toprak” şarkısı ne kadar kuvvetli.

Dost! Dost! Diye nicesine sarıldım

Benim sadık yârim kara topraktır.

Beyhude dolandım, boşa yoruldum

Benim sadık yârim kara topraktır.

*

Nice güzellere bağlandım kaldım
 Ne bir vefa gördüm, ne fayda buldum
 Her türlü isteğim topraktan aldım
 Benim sadık yârim kara topraktır.

Âşık bu şarkılarının birini bitirdi diğerine başladı. “Olmasa” adlı şarkısında:

Güzelliğin on para etmez
 Boyundaki (aşk) olmasa
 Eğlenecek yer bulamam
 Gönlümdeki köşk olmasa

Diyor. Okuduğu şarkıların, mümkün olsa, hepsini bu yazının içine koymak istiyorum. Fakat bir röportaj hududunu çoktan aşmış olan bu yazılara bunu yapamadığımdan dolayı âdeta üzülüyorum.

Âşık Veysel bu şarkılara kendini vererek arka arkaya sıraladı. Okudukça canlanan ve olgunlaşan bir hâl aldı. Bir aralık:

— Sizi bu akşam üzüntüye boğdum. Biraz da güldüreyim, dedi.

“Sel” ve “Balta” şarkılarını okudu. Çok kuvvetli bir mizah ve hiciv örnekleri olan bu şarkılar yukarıda söylediğim gibi, anlatılamayacak kadar güzel şeyler.

Âşık Veysel, bütün bu şarkılarını “Sazımdan Sesler” adında bir kitapta toplamış. Bir tane de bana verdi. Mısralara göz gezdirdikçe onun sesi ve sazı kulağımda çınlıyor.

Gece geç vakit müsaade isteyerek ayrıldı. Küçük Veysel onun en yakın iş ve meslek arkadaşı, beraber okuyorlar, beraber dolaşıyorlar; senelerden beri beraber yaşıyorlarmış. Küçük Veysel dergâha girmiş bir mümin gibi Âşık Veysel’in emir ve kumandasından ayrılmıyor.

Ankara’dan Eskişehir’e, oradan Bursa’ya, İstanbul’a, yol üstünde bazı Köy Enstitülerine uğrayacak, konserler verecek, kazanacakları birkaç kuruşla köyelerine dönecekler.

Kim bilir? Şimdi nerede? Kimlere “Toprak” şarkısını okuyor. (Karakuş, 1949, 8, 11)

Âşık Veysel ile Bir Konuşma

Sivrialan köyü Şarkışla kazasına, Şarkışla kazası Sivas vilayetine, Sivas vilayeti, Türkiye haritasına, Türkiye haritası da 20 milyon yüreğe bağlıdır. 20 milyonun içinde Sivrialan köyünden Âşık Veysel Şatıroğlu: 56 yaşında, altı çocuk babası; 49 yıldır güneş ışığına, yıldız ışığına hasret; koltuğunun altına emektar sazı ve rehberi hemşehrisi Küçük Veysel’le Ankara’ya gelmiş dediler. Veysel Ankara’ya gelir de ben durur muyum? Fırsat bu fırsat dedim, şiirleri dillerde dolaşan şu bilge halk şairini nerde var, nerde yok arayıp bulayım da kafamda yıllardır kıvrım kıvrım yatan sualleri ona bir sorayım.

Bir dosttan adresini aldım: Opera Meydanı’nda Opera Oteli. Vardım otele, girdim içeri, sordum, gösterdiler. “Merhaba Veysel usta!” deyip ilkin onun, sonra da rehberi Küçük Veysel’in ellerini sıktım ve kanepeye yanlarına iliştim. Bozkır güneşi ve poyraz 56 yılda, tuncu bile kıskandıracak renkte bir çehre meydana getirmiş. Yalnız Sivrialan köyünün değil, bütün Anadolu’nun geçim ve hayat macerasını çizgi çizgi bu çehrede okumak kabil. Sesi çok uzaklardan, 56 yıllık bir yoldan geliyormuş gibi yorgun, ama bitkin değil! Konuşmasında sükûnet, emniyet ve kararlılık var.

— Sizinle konuşup dertleşmeye geldim, dedim.

Hiçbir yapmacığa tenezzül etmeyen halis bir nezaketle:

— Hoş geldin, safa geldin, dedi.

Dedi ama, kim ve neci olduğumu da merak ettiği alnındaki çizgilerden, sesinin renginden ve dizleri üzerinde yorgun argın yatan ellerinden belli idi. Kendimi tanıttınca bu merak hemen silindi ve yerine bariz bir memnuniyet geldi.

Rahatça konuşabilmek için otelin daracık holünden çıkıp bir kahveden içeri girdik. Kahvelerimizin yanı sıra birer de cigara ateşlikten sonra şöylece konuşmaya döşendik:

— Gözleriniz kaç yaşından beri görmez oldu?

— Yedi yaşımdan beri; çiçek hastalığından sonra.

Yüzünün ifadesinden ve sesinin renginden, en hassas yerine dokunduğumu derhâl anladım. Anladım ama, ne yapayım ki, bir kere dokunmuş bulundum.

Pişmanlığımı belirtmeye çalışarak:

— Kusura bakmayın, dedim; maksadım sizi üzmemek değil, hem kendim için, hem de sizi sevenler adına gözlerinizin hikâyesini öğrenmektir.

İfade verir gibi değil de dertleşen bir eda ile anlatmaya başladı:

— Küçükken beni çok severlerdi. Anam babam, odanın içine giren güneşi göstererek haydi, derlerdi; git şu güneşi tut getir. Ben de avuçlar getirirdim. Avuçlarımı açtığım zaman içinden bir şey çıkmayınca gülmeye

başlardı. Yedi yaşımıdaydım, çiçeğe tutuldum. Hastalıktan sonra sol gözüme perde indi. Babam derman diye taşlara sarıldı; o zamanlar (kırlangıç uşağı) denilen gezici doktorlar vardı; onlara gösterdi: Biz bu gözü iyi ederiz, sen merak etme, dediler. Dediler ama iyi edemediler. Perde günden güne kalınlaştı ve hiç görmez oldum. Bu gözümün hikâyesi böyle.

Sustu. Gizliden derin bir göğüs geçirdi. Ne kadar gizli olursa olsun, bu göğüs geçirmenin 50 yıl geriden geldiği belliydi. Uzun, kır bıyıklarının örtmeye çalıştığı dudakları üstünde bilge bir tebessümle ağır ağır anlatmaya devam etti:

— Birkaç yıl sonra bir gün ahırda temizlik yaparken öküz başını sallayıverince boynuzu gözüme geldi ve bu gözüm de güneşe kapandı. Artık hiçbir iş göremez, hiçbir yere tek başına gidemez oldum. Büyük bacım elimden tutar, beni gezdirir, dolaştırır. Oyundan da, işten de nasipsiz kaldığımı gören ve bu hâlime çok üzülen babam, gönlümü oyalayayım diye bir gün bana bir saz getirdi ve: “Belki günün birinde bir mecliste sana da bir yer veren olur” dedi. İşte o günden sonra saz elimden düşmez oldu.

— Şiire ne zaman başladınız?

— Cumhuriyetin onuncu yıldönümünde kadar şiir söylemekten çekindim.

— Çekindiniz mi? Şiir söylemekte çekinilecek ne var ki?

— Anamın babamın hoşuna gitmemesinden korkuyordum. Hem korkuyordum, hem de gizli gizli söylüyordum. İçimden bana ille şiir söyle diyen bir kuvvet vardı. Ben de söyledim, ama 1933 yılına gelinceye kadar kimselere duyurmadım.

— İlk şiiriniz hangisidir? Hatırlıyor musun?

— Hatırlıyorum onuncu yıl için söylediğim şiirdir.

— Müsaade ederseniz yazayım.

— Uzundur ama, birkaç kıtasını söyleyeyim.

O söylüyor, ben de bir yandan yazıyordum:

Türkiye’nin ihyası Hazreti Gazi,

Kurtardı vatani düşmanımızdan

Canını bu yolda eyledi feda

Biz dahi geçelim öz canımızdan

Sinesini hedef etti düşmana.

Ölmüşken vatani getirdi cana

Çekti kılıcını çıktı meydana
Gören ibret aldı meydanımızdan.

İttihacı Türkiye’nin insanı
Çalışmakla kazandık biz bu vatani
Aç kurt gibi parçaladık düşmanı
Şecaat görünce aslanımızdan

Âşık Veysel bunu böyle söyledim
Benden de yadigâr bu kalsın dedim
Sözlerim yalan mı dinle efendim
Küre-i arz doldu hep şanımızdan
Ve ilave etti:

— Bu şiiri o zaman besledim ve söyledim. Şarkışla’nın Ağcakışla nahiyesi müdürü, belki bana bir faydası dokunur diye, şiiri Ankara’ya yolladı. Şiir gitti, aradan aylar geçti, ses çıkmadı. Eski rehberim İbrahim’le düştük kış kıyamet yollara, tam üç ayda geldik Ankara’yı bulduk. Şiirim (Hâkimiyet-i Milliye)de üst üste üç defa neşredildi.

— Başkaca faydasını görmediniz mi?

— Hayır, görüp göreceğin bu oldu.

— Ondan sonra artık çekinmeden şiir söylemeye başladınız, değil mi?

— Evet, gayrı çekinecek bir şey kalmamıştı çünkü...

— Hiç mektep medrese görmediğiniz ve gözleriniz de görmemeye başlayalı bunca zaman olduğu hâlde, nasıl olup da böyle bilge bir şair olduğunuza şaşanlar var. Sizi şiir bakımından Yunus Emre ile akraba sayıyorlar, ne dersiniz?

Küçük Veysel tabakayı uzattı, cigaralarımızı tazeledi. Tepeden tırnağa dikkat kesilerek, ustayı dinlemeye hazırlandım. O, söze şöyle başladı:

— Mektep, medreseden alamadığımı hilkatin yardımı ile hayattan aldım. Yunus’la akrabalığıma gelince, buna da şöyle cevap vermek icap eder: Bir çuval buğdayın içinde arpa, yulaf, mısır ve nohut da karışık olsa; bunları bir tarlaya serpseler; buğday gene buğday, arpa gene arpa; yulaf, mısır ve nohut da gene yulaf, mısır ve nohut olarak çıkar değil mi?

Bu benzetiş, her türlü kendini beğenmiş izahatın üstünde olduğu için susmak münasip olurdu, sustum.

— Gelmiş geçmiş âşıkların içinde en çok kimleri seviyor ve beğeniyorsunuz?

— Âşık, âşık olduktan sonra hepsini sever ve beğenirim. Ama bir ikisini saymamı isterseniz, Yunus, Karacaoğlan, Dadaloğlu ve Emrah diyebilirim.

— Nasıl oluyor da görenlerin çoğundan daha iyi şiir söyleyebiliyorsunuz?

— Görenlerin kapıları dışına açıktır. Onun için dalıp, dalıp gidiyorlar. Benim kapılarımsa içime sınıksız kapanmış; istesem de dışarıya açılmam ve dağılamam.

— Niçin şiir söylüyorsunuz?

— Ben hayatın ve tabiatın her şeyine hasretim. Onun için şiir söylüyorum. Söylememek elimde değil.

— En sevgili şiirleriniz hangileridir?

— Şiirlerimin hepsini severim. Ama “Mektup”, “Toprak”, “Ömür Yolculuğu” bunları ötekilerden biraz daha fazla seviyorum.

— Şiirleriniz, bilhassa besteleyip de plaklara okuduğunuz şiirler geçiminize birazcık olsun yardım ediyor mu bari?

— Şimdiye kadar iki kitap çıkardım: Biri “Âşık Veysel’den Deyişler”, öteki de “Sazımdan Sesler”. Eş dost aldı, okudu; eksik olmasınlar. 8 baş horantanın geçimi, hele bu zamanda ne demektir, bilirsiniz, 50 kuruşa, 100 kuruşa satılan 3-4 yüz kitap hangi yırtığa yama olur? Plaklara gelince, birkaç yıl evveline kadar, satılan her plaktan yalnız 10 kuruş alıyordum. Şimdi o da kesildi.

— Yeni kitap çıkarmayı düşünüyor musun?

— Paran olmadıktan sonra istediğin kadar düşün.

— Gelmişşeyin bir konser bari verseniz, belki üç beş kuruş faydası olur.

— Bakalım bu ayın 28’inde Halkevi’nde bir konser vermeyi düşünüyoruz.

Dertleşme böylece çetin bir noktaya geldi dayandı. Uzun mu, kısa mı pek farkında değilim, bir müddet sustuk. Bir şeyler daha sorayım diye kendimi zorladım da para etmedi, cesaretim kırılmış ve kederlenmişim. Nihayet:

— Okuyuculara bir diyeceğiniz var mı? Diye çekinerek sordum. Arkasından da onun hesabına, beni ve şiirlerimi sevenler sağ olsun, diye yazmak üzere iken hemen önledi ve:

— Öyle demeyin Suat Bey, dedi; cümlesi sağ olsun, cümlesi! Bu dünyada âlimle konuşup feyiz, cahile konuşup ibret almak lazım...

Bu, benliküstü bilgece sözden ben de kendi payıma düşen ibreti aldım. Yazık ki, Veysel usta yüzümün kızardığını göremedi. Ellerini sıktım, teşekkür ettim ve kızaran yüzümle kahveden dışarı uğradım. Kafamda bir şiirin şü mısraları çalkanıyordu:

Veysel niden, aklın ermez,
Uzun, kısa dilin durmaz.
Eller tutmaz, gözler görmez,
Bu acayip sır da senin. (Taşer, 1950, 4)

Sonuç

Görüşmelerde muhabirin ozan karşısındaki duygu ve düşünceleri, sorular yöneltilmeden önce, yöneltildiği anda ve sonrasında fiziksel ve ruhsal portreleri çizilen Veysel’in hayatı ve sanatı hakkında verdiği bilgilerin bizzat birinci ağızdan nakledilmesi önemlidir. Bu bilgilerin bir kısmı/tamamı başka görüşmelerde mevcutsa da verilen cevaplarda hem ele aldığımız röportajların kendi içinde (Âşık Veysel’in uzun yıllar yanında olan İbrahim’le yakınlık derecesi, doğumundan önce annesinin nereden geldiği, sağ gözünü kaybettiği sırasında ne yaptığı, yeni elbisesi ile sokağa neden çıktığı vb.) hem de diğer görüşmeler ile arasında (çiçek rahatsızlığı dolayısıyla hangi gözünü yitirdiği, ışığı algılayan diğer gözünü hangi olay sonunda kaybettiği vb.) çelişkiler, farklılıklar olduğu görülmektedir.

Yer verdiğimiz görüşmeler sonrasında kaleme alınan metinlerde Veysel’in telaffuzundan ziyade yöresel ağza ait kullandığı kelimeler yazıya aktarılmıştır. İlk görüşmede gazeteci tarafından bu kelimelerin anlamları (-miş/-miş ekini kullanıldığına göre ozana sorularak) dip notlarda verilmiştir. Bu kelimelerden bazıları pek çok kişi tarafından bilinmeyen anlamlar taşımaktadır ve devriden ziyade günümüz için sosyal, kültürel hayata ait vesika niteliğindedir. Bahsettiğimiz üç röportaj metninde geçen “kırlangıç uşağı” buna örnektir. Kırlangıç uşağı: Halk hekimliği ile ilgilenen ve sadece katarakt ameliyatı yapan kişilerdir.³ “Mesleki çalışmalarını gizlilikle saklayan ve genellikle sonbahar ve kış aylarında ikili gruplar hâlinde etrafa yayılan kırlangıç uşakları, ameliyatı yaparken yanlarına kimsenin girmesine izin vermezler. Ameliyat ise gözbebeği kenarından ince, sert ve sivri bir dikenli sokarak, sertleşmiş olan göz merceğini geriye itip bağlarından koparmak suretiyle göz küresi içine düşürmekten ibarettir. Ameliyat sonrası pansuman ve gözün sarılmasına ihtiyaç duymazlar.” (Bayat, 1992, 51)

Ele aldığımız üç röportajdan ikisi *Yedigün*’de neşredilmiştir. Bu derginin Âşık Veysel’in tanınmasında rolü önemlidir. Çünkü *Yedigün*’ün tavsiyesiyle Mesut Cemil’e giden Veysel, radyoda sanatını icra ederek sesini

³ Ayrıntılı bilgi için bk.: Önder, Ali Rıza. “Kırlangıç Uşağı”. *Türk Folklor Araştırmaları* 4/91 (1957), 1444-1445.

Atatürk’e ve radyo yayının ulaştığı her yere duyurmuştur (Baydar, 1959, 14; Baydar, 1960: 180; Bakiler, 1989: 22). Ayrıca 1936 yılında *Yedigün*’de N. Eröz’ün gerçekleştirdiği röportajla da Âşık Veysel, hayat hikâyesi ile birlikte halka tanıtılmıştır. Bu röportajın başlığının “Saz Şairleri”, bundan kısa bir süre sonra yapılanların ise ozanın ismini taşıması, N. Eröz’ün “henüz tanınmayan” ibaresini kullanması, Veysel’in 1936’da geniş kitlelerce bilinen saz şairlerinden biri olmadığını göstermektedir.

2023’ün “Âşık Veysel Yılı” ilan edilmesi vesilesiyle araştırmalarda, incelemelerde isimlerine az rastladığımız 1936 ve 1949’da *Yedigün*’de, 1950’de *Zafer*’de Âşık Veysel’le yapılan özel ve sanat hayatına dair röportajlar, ozanın ve raportörün kendi lisanlarından yorumları, değerlendirmeleri, yaklaşımları vb. açılardan önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Alkan, Erdoğan. “Âşık Veysel (1969)”. *TRT Arşiv*. 3 Şubat 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=XWW0oEfKuzg>
- Bakiler, Yavuz Bülent. *Âşık Veysel*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1989.
- Bayat, Ali Haydar. “Anadolu Tıbbi Folklorunda Göz Hastalıkları”. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Bildiriler Kitabı*. C. IV, 43-58. Ankara: 1992.
- Baydar, Mustafa. “Âşık Veysel Anlatıyor”. *Varlık* 27/508 (1959), 14-15.
- Baydar, Mustafa. *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar*. İstanbul: Ahmet Halit Yaşaroğlu Kitapçılık, 1960.
- Çongur, Rıdvan. “Âşık Veysel ile Söyleşi (1964)”. 3 Şubat 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=vr0GBYy6bgw>
- Ekmekçi, Mustafa. “Âşık Veysel’le Konuşmalar”. *Yeni Ortam* 111-116 (1973), 6.
- Eröz, N. “Saz Şairleri. *Yedigün* 7/161 (1936), 11-12, 23.
- Halıcı, Feyzi. “Âşık Veysel’le Konuşma”. *Çağrı* 2/16 (1959), 8-9.
- “Halk Musikisinin Seyyar Radyosu: Âşık Âmâ En Büyük Emelini Anlatıyor”. *Cumhuriyet* 4696 (1937), 5.
- Hınçer, İhsan. “Şarkışlalı Âşık Veysel”. *Türk Folklor Araştırmaları* 115 (1950), 237-239.
- Karakuş, Emin. “Halk Saz Şairi Âşık Veysel”. *Yedigün* 5 (1949), 8, 11.
- Önder, Ali Rıza. “Kırlangıç Uşağı”. *Türk Folklor Araştırmaları* 4/91 (1957), 1444-1445.
- Özürküt, Yaşar. “[Arada Bir] Âşık Veysel”. *Yeşil Gazete*. 4 Şubat 2023. <https://yesilgazete.org/arada-bir-asik-veysel-yasar-ozurkut/>

Palancıoğlu, Şakir. “Âşık Veysel ile Bir Konuşma”. *Türk Sanatı* 16 (1953), 11.

Taşer, Suat. “Âşık Veysel ile Bir Konuşma”. *Zafer* 301 (1950), 4

Uskan, Arda. “Yüzyılın En Büyük Saz Şairi Âşık Veysel Anlatıyor: Uzun İnce Bir Yoldayım”. *Milliyet* 7927-7928 (1969), 5.